

L I S E B E R G

Göteborgs Stads Nöjespark

GÖTEBORG 506 1956

Jag älskar
Sverige
Rosita Serrano
APRIL-6- 1952
Santiago Chile

Näktergalen, *hundarna & jag*

En tioårig Göteborgsflicka som längtar sig sjuk efter en hund – och en världsberömd chilensk sångerska. Här är den sanna historien om hur deras vägar korsas i mitten av 1950-talet.

TEXT BARBRO BLOMBERG

Jag var tio år och längtade efter en hund. Ivrigt läste jag varje söndagsmorgon annonserna i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning under rubriken ”Djur säljes”. Men någon valp fick jag aldrig. Inte förrän en god fé uppenbarade sig vintern 1955: Rosita Serrano, chilensk sångerska på turné.

Hon var som från en annan värld. Lång, vacker, temperamentsfull och inte minst begåvad med enastående sångröst – hon kallades ”den chilenska näktergalen”.

Nu var hon kontrakterad att sjunga i en varieté på Valand i Göteborg och tog in på Park Avenue Hotel med pälsar, juveler och två hundar i släptåg. Eftersom min mor arbetade på chilenska konsulatet blev det hon som fick ta hand om det praktiska. Tidningarna skrev entusiastisk om denna exotiska sångerska som inte bara bjöd på underhållning utan även rörde runt i grytorna för att aftonens gäster även skulle serveras stark chilensk soppa. De manliga recensenterna var lyriska över denna uppenbarelse.

Av någon anledning blev Rosita fast i Göteborg.

På ytan var hon en diva, men bakom kulisserna en förtvivlad artist, bankrutt med obetalda räkningar. Till slut blev hotellivet för mycket för hundarna och min mor förbarmade sig över dem. Och plötsligt

hade jag fått två hundar att ta hand om!

Jag var överlycklig. Men det var inte Rosita. Medan jag hade barnkalas ute i vardagsrummet satt Rosita i vårt trånga kök, drack whisky och grät. Min far försökte trösta och hjälpte henne att pantsätta smyckena. Så småningom checkade hon ut och begav sig till London. Hundarna blev kvar i Göteborg. Linda, en liten släthårig foxterrier, hade Rosita fått i gåva efter en konsert i Grekland, framburen på ett silverfat. Lindas valp Huachita hade en mer blandad härkomst, avlad och född i Egypten. Hon hade något av pyramidernas mystik över sig, sandfärgad och med stora upprättstående öron.

DE FÖRSTA DAGARNA med hundarna blev omtumlande. Stolt gick jag ut för att rasta dem, traskade genom parken, nedför Johanneberg mot Götaplatsten. De följde snällt med, viftade på svansarna och nosade lite förstrött. Men de uträttade inget! Väl hemma for de in i badrummet, och där på golvet... som de vana hotellgäster de blivit.

Med tiden blev de dock acklimatiserade, fattade poängen med promenader och tycktes trivas. Men de pratade bara spanska vilket mina lekkamrater tyckte var kul. ¿Vamos a pasear? ¡Comida! ¡Sientense! ¡A la cama!

Så en dag kom ett samtal från London. Rosita ville ha tillbaka sin älskade Linda. Hunden sattes på ett plan ute på Torslanda där mamma, jycken och flygplatspersonalen grät. Jag med.

Det blev tomt efter henne. Men Huachita visste på råd. Såg till att löpa, smita iväg, hitta lämplig partner i grannskapet och så föddes Cho-Cho och Linda nummer två. Fast det var lite längre fram i historien.

Från Rosita kom det telegram och brev skrivna på hotellbrevpapper med energisk handstil sida upp och sida ned, inte så lätt att tyda så här i efterhand. Men ack, stackars Rosita. Hon är skuldsatt, folk kräver pengar, till och med hårfrisörskan i Göteborg som aldrig fick betalt klagar. Det är hus som skall belånas, pantsättas, säljas, en make som knappt ger henne en endaste dinerito. ”Ingen förstår hur hemskt jag har det, hur jag kämpar”, skriver hon. Min far försöker få henne engagerad på Liseberg, själv skriver hon runt, desperat letar hon utvägar, gläds över en kommande inspelning, lovar sända skivan så fort den är klar.

LÄNGE VAR ROSITA Serrano och hundarna en bra historia att berätta. I mina minneslådor finns ett svart-vitt idolporträtt med hennes autograf

och en ditykssst röd läppstiftsmun. En riktig filmstjärnebild. Hon lovade mig också ett par balettskor från London. De kom aldrig...

Men vem var hon egentligen? Det är inte bara jag som funderat. År 2012 hade en dokumentärfilm om henne premiär i Chile: *Rosita, la favorita del Tercer Reich* (Rosita, Tredje rikets favorit) signerad Pablo Berthelon. Filmen har vunnit priser

på olika filmfestivaler i Latinamerika. Titeln får mig att rygga. Berthelon är släkt med Rosita och säger i en intervju: ”Jag var sex sju år då jag mötte henne första gången. Det var en mycket extravagant kvinna, med en air av diva, klädd i päls, med tre fyra hundar och en turban på huvudet.” Även inom familjen blev hon alltmer en myt.

ROSITA SERRANO FÖDDES som María Martha Esther Aldunate del Campo 1914 i Viña del Mar. 1936 for hon till Tyskland för att hälsa på sin mor, operasångerskan Sofia del Campo, som bodde och

Telegram från Rosita med med bön om 500 dollar.

TELEGRAM
RT1 LONDON 14 16 2358
= ELT = DOMUS GBG
= RUEGOLES ENVIARME URGENTE 500 DOLLARS
CONSULADO CHILE SITUACION DIFICILISIMA
CARINOS = ROSITA @

Exp. av

Urgent Telegram PS Tidsbestämning
ELT brevtelegram PS videoständ PC anslags-bevis TF uttelefonas
GP poste restante EP svar betalt TR tilläggsreklam
AP egenhändig TC kallelseansvar XP extrabud betalt

verkade i Berlin. Men opera var inget för Rosita, trots moderns iver att få dottern att gå i hennes fotspår. Med sig i bagaget hade Rosita sin gitarr och gick resolut med denna till en radiostation i Berlin, väntade tills hon blev insläppt och fick provsjunga. Så började hennes karriär. Rosita Serrano blev snabbt en populär artist och konkurrent till bland annat Marlene Dietrich och vår egen Zarah Leander. Hon fyllde Olympiastadion i Berlin, sjöng in skivor och medverkade i en rad filmer. Hon var beundrad och beskyddad av både Hitler och Goebbels, som såg till att hon kunde leva det liv hon ville. Hon framträdde även för de tyska soldaterna vid fronten.

Själv förnekade Rosita senare i livet att hon brydde sig om politik, enbart om rikedom och vackra män. Men någonstans måste det ändå ha funnits ett patos, för i Sverige deltog hon 1943 i en välgörenhetskonsert till förmån för judiska barn. Och därmed blev hon persona non grata i Tyskland, blev av med alla sina tillgångar och anklagades för att var spion. Såväl moderns som Rosita Serranos sånger förbjöds av nazisterna, filmerna och skivorna förstör-

des. Det sägs också att hon under sin karriär i Tyskland under den förföriska ytan samarbetade underjordiskt med motståndsrörelsen. Själv sa hon senare i en intervju att hon gömde judiska flyktingar i sin lägenhet i Berlin.

ROSITA BLEV KVAR i Sverige under resten av världskriget. Hon framträdde i en rad olika sammanhang, bland annat för kung Gustav V som hänförd signerade hennes gitarr och gav henne en näsduk som Rosita bevarade hela sitt liv.

Evert Taube var en annan stor beundrare. På Göteborgs universitetsbibliotek finns ett brev bevarat som Evert Taube skrev till Rosita Serrano 1942. *Vals i Valparaiso* ska vara tillägnad den chilenska sångerskan: ”Rosita chilinita”. Hon har numera fått en gata på norra Älvstranden i Göteborg uppkallad efter sig.

Under 1950-talet turnerade Rosita runt i Europa, hon gifte sig med en egyptisk miljonär, tillika diplomat, och bodde stundtals i Alexandria. Och det är där som Huachita hade sitt ursprung. Men även dessa rikedomar försvann – i samband med Suezkrisen 1956. Och det var efter det hon gjorde come back i Göteborg. Hon turnerade även i Afrika. Men i USA ville man ogärna ta emot stjärnan med hänvisning till hennes samröre med nazisterna under kriget. Först på 1960-talet återvände hon till Chile. Och därefter verkar det som det har gått utför för den ståtliga och vackra sångerskan. Enligt dokumentärfilmen fanns det också en rik tysk baron som förälskat förbarmade sig över henne. När han dog blev Rosita helt utblottad och togs om hand av vänner. 1997 dog Rosita Serrano, ensam och bortglömd.

Vad hände då med Huachita? Hon dog tragiskt i sviterna efter en bilolycka, men efterlämnade sina valpar Cho-Cho och Linda II. Cho-Cho följde mig under många år, vaktade nitiskt mitt första barn när jag lämnade henne sovande i vagnen utanför en affär, han blev ett kärt sällskap till min far, pendlade mellan Stockholm, Göteborg och Båstad där han tillslut lämnade detta jordeliv. Linda II fick ett nytt hem hos en ung familj på vår gata.

Om jag någonsin får en hund till i mitt liv så ska den nog heta Rosita. Och vi ska bara prata spanska med varandra. ■

BARBRO BLOMBERG är frilansande skribent, numera med Malmö som bas, dock utan hund, men med barnbarn som längtar efter henne. Befinner sig med ett ben i fakta och ett i fiktionen efter åren på Lunds universitets författarskola.

Barbro Blomberg